

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Rijnstraat 8
Postbus 30940
2500 GX Den Haag
Interne postcode 360

Telefoon 070-3398005
Fax 070-3394076
www.vrom.nl

Uitvoering pilots Natuurlijke Klimaatbuffers 2007

Datum
Kenmerk
2008/011550

Geachte Voorzitter,

Naar aanleiding van een vraag van het lid Van der Ham (D66) tijdens de VROM-begrotingsbehandeling 2008 heb ik u geïnformeerd over mijn planning om eind 2007 de beschikkingen vast te stellen voor 5 projecten in het kader van de pilot natuurlijke klimaatbuffers 2007. Met deze brief informeer ik u over de uitvoering van deze pilotprojecten.

Natuurlijke klimaatbuffers

Het concept 'natuurlijke klimaatbuffers' is ontwikkeld door vijf natuurorganisaties (Vereniging Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, Staatsbosbeheer, ARK Natuurontwikkeling en de Waddenvereniging) om Nederland klimaatbestendiger te maken door het inzetten van natuurlijke processen. Als ondersteuning van dit initiatief heeft uw Kamer in 2006 op de VROM-begroting van 2007 € 5 miljoen geamendeerd voor de uitvoering van een aantal pilotprojecten.

Natuurlijke klimaatbuffers zijn:

- ruimtelijke oplossingen voor de gevolgen van klimaatverandering, die:
- natuurlijke landschapsvormende processen reactiveren of revitaliseren;
- daarnaast ruimte bieden aan andere sectoren;
- qua schaal en functie kunnen meegroeien met de omvang van het klimaatprobleem.

Eind 2007 zijn door VROM vijf projecten gehonoreerd die zich inmiddels in de realisatiefase bevinden. De bijdrage van VROM wordt vooral gebruikt voor de uitvoering. Het gaat om projecten waar regionale partijen zoals provincies en waterschappen samenwerken met natuur- en of landschapsorganisaties en waar door de extra rijksbijdrage de klimaatbestendigheid op regionaal en lokaal niveau sterk wordt verbeterd. De projecten zijn geselecteerd aan de hand van een aantal procesmatige criteria (zoals eigenschappen om een voorbeeldfunctie te kunnen vervullen en maatschappelijke ondersteuning / cofinanciering) en de hierboven genoemde inhoudelijke criteria.

Natuurlijke klimaatbuffers passen binnen de doelstelling uit het beleidsprogramma voor een klimaatbestendige inrichting van Nederland met meer ruimte voor het herstel van natuurlijke processen. Met de pilots wordt invulling gegeven aan de nationale adaptatiestrategie (de ARK-strategie), die VROM in samenspraak met de koepels en andere departementen heeft ontwikkeld. Eén van de leidende principes binnen die strategie is ruimtelijke adaptatie aan klimaatverandering door (veel meer) gebruik te maken van en mee te bewegen met natuurlijke processen.

Naast de subsidiëring van projecten wordt in het kader van klimaatbuffers ook een financiële bijdrage geleverd aan aanvullende activiteiten zoals het uitvoeren van een definitiestudie, proceskosten, communicatie en evaluatie. Het genoemde bedrag van €5 miljoen voor 2007 is daarmee vrijwel volledig uitgeput. Hieronder worden de 5 pilotprojecten waaraan VROM een subsidie heeft toegekend kort beschreven.

Natuurlijke klimaatbuffer Duinherstel Punt van Voorne

Bij de kust van Voorne werkt het waterschap Hollandse Delta aan een nieuwe zeewering (zwakke schakel), zeewaarts van de huidige zeewering. Natuurmonumenten werkt aan een grootschalig duinherstelplan in het gebied landwaarts van de zeewering. De klimaatbuffer 'duinherstel Punt van Voorne' vormt samen met deze projecten een geheel en geeft hier een kwaliteitsimpuls aan. Het doel van de klimaatbuffer 'Duinherstel Punt van Voorne' is het herstellen van een natuurlijk functionerend duinsysteem. Het huidige duingebied is in het verleden versterkt met slibhoudend zand, waardoor een dichte begroeiing is ontstaan die een natuurlijke, flexibele kustlijn met verstuivende duinen onmogelijk maakt. In het project zal de dichte duindoornbegroeiing verwijderd worden en de slibhoudende laag vervangen worden door nieuw zand. Natuurlijke zandtransporten tussen ondiepe zee, strand, zeereep en achterliggende duinen worden op deze wijze hersteld. Zo ontstaat een situatie waarin het systeem beter kan meegroeien met de zeespiegelstijging.

Natuurlijke klimaatbuffer Eelder- en Peizermaden

In de Eelder- en Peizermaden wordt door een aantal partijen gewerkt aan het landinrichtingsproject Herinrichting Peize. Het doel van het project 'Klimaatbuffer Eelder- en Peizermaden' is om een kwaliteitsimpuls te geven aan de Herinrichting Peize. Dit wordt gerealiseerd door het verwerven van ruilgrond voor de functiecombinatie natuur en water(berging) om een zoveel mogelijk natuurlijk beekstelsel (bovenloop van het Eelderdiep) te kunnen herstellen. Met aankoop van 50 hectare grond in het zoekgebied kan de gewenste koppeling tussen de Grote Masloot en het Eelderdiep hersteld worden, zodat het gebied als geheel duurzamer en klimaatbestendiger zal worden.

Natuurlijke klimaatbuffer Weerterbos

Het Weerterbos (gelegen in Limburg, op de grens met Brabant) is door kunstmatige ontwatering veel van haar natuurlijke sponswerking verloren waardoor benedenstrooms regelmatig wateroverlast optreedt. In het gebied werkt Waterschap Peel en Maasvallei momenteel met het project Oude Graaf aan retentie, verdrogingbestrijding en herinrichting van watergangen in het gehele stroomgebied van de Oude Graaf. Het doel van de 'Klimaatbuffer Weerterbos' is, in nauwe aansluiting op het project Oude Graaf, het herstellen van het waterbergend vermogen van het Weerterbos als onderdeel van een natuurlijk veerkrachtig watersysteem en het ontwikkelen van hoogwaardige natuur. Water- en natuurdoelen worden zo meer optimaal gerealiseerd. De gevolgen van klimaatverandering worden tegengegaan door met buffering van water onder meer piekafvoeren te beperken, verdroging tegen te gaan en het natuurgebied minder stressgevoelig te maken.

Natuurlijke klimaatbuffer Vierde Bergboezem Breda

Voor de opvang van regionale hoogwaterpieken is extra ruimte nodig naast de drie bestaande bergboezems langs de Mark en wordt gewerkt aan een vierde bergboezem. De realisatie van het project

vierde bergboezem wordt gefinancierd door de Provincie Noord-Brabant, Waterschap Brabantse Delta, Gemeente Breda en Staatsbosbeheer. Het doel van project 'Natuurlijke Klimaatbuffer Vierde Bergboezem van Breda' is het leveren van een kwaliteitsimpuls aan de inrichting van de vierde bergboezem langs de Mark om totale inrichting als natuurlijk wetland mogelijk te maken en een aaneengesloten robuust natuurgebied te realiseren. Inrichting voor natuur van het in zijn geheel verworven gebied maakt het opzetten van het waterpeil mogelijk. Daardoor wordt een robuust natuurgebied ontwikkeld dat beter bestand zal zijn tegen gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast wordt het gebied recreatief ontsloten, wordt de communicatie over klimaatverandering en natuurlijke klimaatbuffer uitgewerkt en wordt voorzien in een bijdrage in het beheer om het gebied duurzaam op kwaliteit te houden.

Natuurlijke klimaatbuffer Harger- en Pettemerpolder

De Harger- en Pettemerpolder is een polder van 410 hectare, gelegen achter de zwakke schakel Hondsbossche Zeewering aan de kust van Noord-Holland. Het doel van het project 'Natuurlijke klimaatbuffer Harger- en Pettemerpolder' is het creëren van een natuurgebied dat inzetbaar is als natuurlijke klimaatbuffer. Met het project wordt, door het inrichten van de polder als robuust natuurgebied, geanticipeerd op de mogelijkheid dat de Hondsbossche Zeewering in de nabije toekomst zodanig versterkt wordt dat bij extreme weersomstandigheden beperkte overslag van zeewater in de polder mogelijk is. Op dit moment is de Hondsbossche Zeewering een zwakke schakel en heeft de Provincie Noord-Holland een MER proces geïnitieerd in het kader van het project 'Zwakke Schakel Hondsbossche Zeewering'. Aan de hand van de MER wordt in 2009 door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (initiatiefnemer) en de Provincie Noord-Holland (bevoegd gezag) besloten op welke wijze de zeewering versterkt wordt. Deze klimaatbuffer maakt indien gekozen wordt voor deze op het gebied van waterveiligheid en klimaatadaptatie innovatieve oplossing de ruimtelijke inpassing mede mogelijk. Zo worden door een duurzame bescherming tegen de verwachte zeespiegelstijging oplossingen gezocht tegen de gevolgen van klimaatverandering, doordat de natuurlijke overgang tussen land en water niet verder afneemt, de indringing van zeewater door zoute kwel niet als overlast wordt ervaren en de biodiversiteit van de kustzone (polder) wordt verhoogd.

Monitoring

Gedurende de komende 3 jaar worden de hierboven beschreven pilotprojecten natuurlijke klimaatbuffers uitgevoerd en gemonitord. Leerervaringen van deze projecten zullen worden meegenomen bij de vormgeving van het beleid voor een klimaatbestendige inrichting van Nederland.

Hoogachtend,
de minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer